

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 25CoP/43/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4418202391
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 11. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lýdia Gálisová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2018:4418202391.1

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Lýdie Gálisovej a členiek senátu JUDr. Márie Malíkovej a JUDr. Sone Vackovej, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: X. I. C., nar. XX.XX.XXXX, dieťa rodičov: B. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. E. XXX/X a P. H. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom S. N. XX, W., na návrh navrhovateľa: Okresné riaditeľstvo Policajného zboru v Nových Zámkoch, Odbor kriminálnej polície, 1. Oddelenie vyšetrovania, Bratov Baldigarovcov 7, Nové Zámky, o ustanovenie opatrovníka, o odvolaní opatrovníka proti uzneseniu Okresného súdu Nové Zámky zo dňa 28. júna 2018 pod č.k. 11P/106/2018-10, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie z r u š u j e.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Nové Zámky napadnutým uznesením ustanovil maloletému dieťaťu, X. I. C., nar. XX.XX.XXXX opatrovníka: I. X., n.o., so sídlom na W. XX/A, A., za účelom zastupovania maloletej v trestnej veci zločinu týrania blízkej a zverenej osoby, ktorá je vedená na Okresnom riaditeľstve Policajného zboru v Nových Zámkoch, Odbor kriminálnej polície pod ČVS: ORP-1038/1-VYS-NZ-2017. Žiadnemu z účastníkov konania nepriznal nárok na náhradu trov konania. Svoje rozhodnutie právne odôvodnil s poukazom na ustanovenia § 31 ods. 1, 2, 3, 4, § 60 ods. 1, § 61 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov a § 48 ods. 2 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok. Spomínané okresné riaditeľstvo sa návrhom podaným dňa 07.05.2018 a doplneným návrhom podaným dňa 13.06.2018 domáhalo ustanovenia opatrovníka maloletej na zastupovanie v trestnej veci zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 odsek 1 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon. Ani jeden z rodičov nemohol zastupovať v konaní maloleté dieťa, nakoľko išlo o právne úkony, pri ktorých by mohlo dôjsť ku kolízii záujmov. Navrhovateľ navrhol ustanoviť za opatrovníka akreditované I.. Na základe toho rozhodol tak, ako uviedol vo výrokovvej časti uznesenia. O trovách rozhodol v zmysle § 52 zákona č. 161/2005 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (CMP).

2. Proti tomuto uzneseniu podal v zákonnej lehote odvolanie ustanovený opatrovník maloletej. Uviedol, že v danej veci nebol správne aplikovaný právny predpis v podobe zákona o rodine. Keďže sa v danej veci jednalo o trestné konanie, v ktorom vystupovala ako poškodená maloletá, bolo na mieste aby súd prvej inštancie aplikoval pri ustanovovaní opatrovníka maloletej ustanovenie § 48 ods. 2 Trestného poriadku. Proti uzneseniu vydaného na základe tohto ustanovenia je možné podať sťažnosť do troch dní od jeho doručenia. Ďalej poukázal na skutočnosť, že má odo dňa 11.05.2018 udelenú potrebnú akreditáciu od Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky na pomoc obetiam trestnej činnosti, ale tá je územne vymedzená na okresy A. a Q.. Na základe uvedeného žiadal, aby odvolací súd napadnuté uznesenie zrušil ako procesne nesprávne.

3. K odvolaniu opatrovníka sa písomne vyjadril navrhovateľ. Uviedol, že v danom prípade bolo neefektívne, aby poškodenú zastupoval ako opatrovník ÚPSVaR a ako zástupca z radov subjektov poskytujúcich pomoc obetiam ďalšia organizácia. Považoval za neprípustné, aby na celom Slovensku

mali akreditáciu na zastupovanie obetí trestných činov iba tri subjekty. Považoval dôvody odvolania s poukazom na oblasť A. a Q. za neopodstatnené, nakoľko A. N. spadajú pod A. kraj a bolo by absolútne neefektívne a nelogické, aby poškodenú maloletú zastupovala organizácia z F., resp. z O..

4. K vyjadreniu navrhovateľa sa písomne vyjadril opatrovník. Aj keď sa stotožnil s názormi uvedenými vo vyjadrení na neefektívnosť a nelogickosť situácie, musel rešpektovať zákon. Ako prílohu vyjadrenia predložil rozhodnutie akreditačnej komisie ministerstva, z ktorého bolo zrejmé, že bol oprávnený poskytovať pomoc obetiam trestnej činnosti len v okresoch A. a Q..

5. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonom stanovenej lehote, preskúmal napadnuté rozhodnutie, viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 CSP), prejednal odvolanie bez nariadenia odvolacieho pojednávania a dospel k záveru, že napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie je potrebné podľa § 389 ods. 1 písm. a) CSP zrušiť.

6. Z obsahu súdneho spisu vyplýva, že Okresné riaditeľstvo policajného zboru v Nových Zámkoch, Odbor kriminálnej polície, 1. Oddelenie vyšetrovania podnetom doručeným súdu prvej inštancie dňa 07.05.2018 sa v súvislosti s trestnou vecou zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) Trestného zákona domáhalo ustanovenia opatrovníka maloletej vystupujúcej ako poškodenej. Dôvodom pre ustanovenie opatrovníka bola kolízia záujmov, nakoľko pri trestných činoch spáchaných voči maloletej blízkej alebo zverenej osobe vždy hrozí konflikt záujmov podozrivej (matky maloletej) vo vzťahu k poškodenej, ale aj druhého rodiča (otca maloletej) vo vzťahu k podozrivej, resp. poškodenej. Na základe toho navrhlo okresné riaditeľstvo ustanoviť maloletej opatrovníka v zmysle § 48 ods. 2 Trestného poriadku pre účely trestného konania. Súd prvej inštancie vyzval navrhovateľa na doplnenie podnetu o subjekt, ktorý by mal byť ustanovený za opatrovníka. Navrhovateľ písomným podaním doručeným súdu dňa 13.06.2018 navrhol ustanoviť za opatrovníka maloletej akreditované I. X.. Následne rozhodol súd prvej inštancie napadnutým uznesením.

7. Podľa § 1 Trestného poriadku, trestný poriadok upravuje postup orgánov činných v trestnom konaní a súdov tak, aby trestné činy boli náležite zistené a ich páchatelia podľa zákona spravodlivo potrestaní, pričom treba rešpektovať základné práva a slobody fyzických osôb a právnických osôb.

8. Podľa § 48 ods. 2 Trestného poriadku, v prípadoch, v ktorých zákonný zástupca poškodeného nemôže vykonávať svoje práva uvedené v odseku 1, predseda senátu a v prípravnom konaní na návrh prokurátora sudca pre prípravné konanie ustanovia na výkon týchto práv poškodenému opatrovníka. V prípade trestných činov spáchaných voči blízkej osobe alebo zverenej osobe, ak je poškodeným osoba mladšia ako 18 rokov, sa za opatrovníka ustanoví najmä štátny orgán; súčasne s ustanovením opatrovníka sa ustanoví zástupca z radov subjektov poskytujúcich pomoc obetiam podľa osobitného zákona, ktorý má práva a povinnosti splnomocnenca poškodeného, ak ten nebol ustanovený za opatrovníka. Proti uzneseniu o ustanovení opatrovníka a proti uzneseniu, ktorým sudca pre prípravné konanie zamietol návrh prokurátora na ustanovenie opatrovníka, je prípustná sťažnosť.

9. Podľa § 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (CSP), (1) Ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len "procesné podmienky"). (2) Ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

10. Podľa § 389 ods. 1 písm. a) CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak neboli splnené procesné podmienky.

11. Podľa § 163 ods. 1 písm. a) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špecializovaný trestný súd a vojenské sudy (ďalej len ako „SKP“), na evidenciu súdnych spisov sa na okresnom súde vedú tieto druhy súdnych registrov pre veci trestnoprávne T, Tk, Tv, Nt, Pp, Td, Tp, Tcud, Pr, M, Ntt.

12. Podľa pravidla 23 rozvrhu práce Okresného súdu Nové Zámky na rok 2018 v znení jeho dodatkov 1 - 5 účinných v časti bodu I. odo dňa 02.05.2018 a v časti bodu II. až VIII. odo dňa 04.05.2018 zapísanom na tamom súde v registri Spr pod č. 449/18, vo veciach zapisovaných v pracovnom čase ako aj mimo

pracovného času do registra Tp sa stáva zákonným sudcom ten sudca, ktorý v súlade s rozvrhom služieb má určenú pracovnú pohotovosť ako sudca pre prípravné konanie.

13. Ústavný súd Slovenskej republiky svojim nálezom zo dňa 12.01.2017 sp. zn. II. ÚS 577/2015-50 definoval pojem „zákonný sudca“ niekoľkými na seba nadväzujúcimi kritériami, ktoré tvoria navzájom prepojené garancie obsahu tohto práva. Ide o vecnú, funkčnú a miestnu príslušnosť súdov, následne obsadenie súdu v podobe samosudcov a senátov v súlade so zákonom č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Na tieto kritéria nadväzuje pridelovanie vecí jednotlivým sudcom alebo senátom podľa pravidiel obsiahnutých v rozvrhu práce a spôsobom, ktorý určuje zákon. Iba taký sudca, určený podľa rozvrhu práce, ktorý je sudcom vecne a miestne príslušného súdu ustanoveného zákonom, je zákonným sudcom v zmysle čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

14. Odvolací súd dospel po oboznámení sa s napadnutým uznesením súdu prvej inštancie a priloženým súdnym spisom k záveru, že je potrebné ho zrušiť. Medzi procesné podmienky na strane súdu, na ktorých splnenie musí súd počas konania neustále prihliadať, patrí nepochybne i tá podmienka, že o danej právnej veci rozhoduje zákonný sudca. V prípade, ak súd počas konania zistí, že nie sú splnené podmienky na to, aby mohol vo veci konať, je povinný sa pokúsiť tento nedostatok odstrániť. Ak zistí, že sa odstrániť nedá, konanie zastaví. Keďže v danej veci išlo o návrh na ustanovenie opatrovníka maloletej poškodenej v zmysle § 48 ods. 2 Trestného poriadku v súvislosti s trestnou vecou zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 odsek 1 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon, musel o nej rozhodovať sudca pre prípravné konanie v zmysle rozvrhu práce súdu prvej inštancie. Odvolací súd sa oboznámil s rozvrhom práce súdu prvej inštancie v znení účinnom v čase doručenia návrhu navrhovateľa do podateľne súdu a v znení v čase vydania napadnutého uznesenia. Daná vec bola zapísaná do súdneho registra „P“, avšak nakoľko o nej musí v zmysle Trestného poriadku rozhodovať sudca pre prípravné konanie, mala byť vec v súlade s pravidlom 23 rozvrhu práce Okresného súdu Nové Zámky (OS NZ) zapísaná do súdneho registra „Tp“. Takýto záver vyplýva aj z rozhodovacej praxe iných všeobecných súdov Slovenskej republiky. Podľa zistení odvolacieho súdu vychádzajúcich z rozvrhu práce OS NZ, sudkyňa súdu prvej inštancie, ktorá vydala napadnuté uznesenie, nebola sudkyňou pre prípravné konanie v čase napadnutia veci na súd prvej inštancie, ako ani v čase vydania realizovania procesných úkonov v podobe výzvy pre navrhovateľa na uvedenie subjektu, ktorého navrhuje ustanoviť za opatrovníka a ani v čase vydania napadnutého uznesenia. V zmysle uvedených skutočností, o danej právnej veci nerozhodoval zákonný sudca, čím neboli splnené procesné podmienky na strane súdu. To malo za následok nezákonnosť vydania napadnutého uznesenia a odvolací súd ho musel zrušiť.

15. Neušlo pozornosti odvolacieho súdu, že súd prvej inštancie navyše aplikoval v napadnutom uznesení na danú právnu vec nesprávne právne predpisy, keď vec posudzoval v zmysle ustanovení zákona o rodine a CMP. Ďalej nesprávne poučil účastníkov konania o možnosti podať proti uzneseniu odvolanie do 15 dní od doručenia uznesenia v zmysle CSP, keďže správne mal poučiť účastníkov o možnosti podať proti uzneseniu sťažnosť v zmysle Trestného poriadku v lehote 3 dní odo dňa doručenia uznesenia. Uvedeným postupom súdu prvej inštancie došlo k porušeniu práva maloletej na zákonného sudcu v zmysle čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Odvolací súd sa stotožnil v plnej miere s odvolaním opatrovníka (I. X., nakoľko táto nezisková organizácia nie je v zmysle rozhodnutia Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky o akreditácii oprávnená poskytovať pomoc obetiam násilnej trestnej činnosti mimo územia okresov A. To však nebránilo súdu prvej inštancie ustanoviť maloletej za kolízneho opatrovníka miestne príslušné pracovisko ÚPSVaRu.

16. Vzhľadom na uvedené skutočnosti, odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie pre nesplnenie procesných podmienok na strane súdu počas konania a aj v čase jeho vydania podľa ustanovenia § 389 ods. 1 písm. a) CSP zrušil. Súd prvej inštancie prevedie danú právnu vec zapísať do súdneho registra, do ktorého patrí. O návrhu navrhovateľa bude bezodkladne konať s ohľadom na záujmy maloletej, pričom jej opatrovníka ustanoví zákonný sudca v súlade s príslušnými právnymi predpismi.

Toto rozhodnutie prijal odvolací senát Krajského súdu v Nitre pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).